

COMMERCE-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

Fabrikerne och Manufacturernes ställning år 1841.

Stormågtigste, Allernådigste Konung!

Jemlikt föreskriften i Eder Kongl. Majts för Dess och Rikets Commerce-Collegium utfärdade Instruction, får Collegium, efter verkställd granskning af inkomne statistiska uppgifter rörande inhemska Fabrikerne och Manufacturerne samt Husslöjderne och Handtverkerierne för år 1841, härmedelst i underdånighet afgifva berättelse om förhållandet med berörde näringar under loppet af nyssnämnde år.

Af i underdånighet bilagde Tabell Litt. A., hvilken upptager antalet af fabriker och dervid begagnade arbetare, samt tillverkningarnes värde för åren 1840 och 1841, äfvensom quantiteten och slagen af de hufvudsakligaste fabriksvaror, som samma år blifvit åstadkomne, täcktes Eder Kongl. Majt i Näder iuhemta, att antalet af Fabriker och Manufactur-verkstäder i Riket vid 1841 års slut utgjorde 2,210 st. och att vid desamma sysselsattes 16,005 arbetare. Vid jemförelse med förhållandet i berörde afseenden under nästföregångne år visar sig, att så väl fabriker och verkstäder som arbetspersonalen under år 1841 ökats, de förre med 34 st., och de sednare med 595. Mängden af de

INLEDNING

TILL

Commerce-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med fabriker, manufakturer och handtverkerier i riket. – Stockholm : J. Hörberg, 1832-1858.

Täckningsår: 1830-1857.

Innehåller en årlig förteckning över patent (motsv.) åren 1830-1834. Patent benämndes Privilegia exclusiva fram till 1834 då den svenska patentlagen kom.

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. D, Fabriker och manufakturer.

Kommerskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1912.

Täckningsår: 1858-1910.

Innehåller en årlig förteckning över patent åren 1858-1884. År 1885 inrättades det första svenska patentverket, Kongliga Patentbyrån, vilken övertog registrering av patent.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 6: Tab. 5. Fabrikernas tillverkningsvärde 1836-1895.

Kommerskollegii underdåniga berättelse om fabrikernas och manufakturernas ställning år 1841.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

**Commerce-Collegii underdåniga Berättelse
om Fabrikernes och Manufacturernes ställning år 1841**

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
Inledning.....	1.
1:o Klädesfabrikerne.....	2.
2:o Bomulls- och Linneväfnads-fabrikerne.....	3.
3:o Mekaniska Bomulls-spinnerierne.....	5.
4:o Segel- och Tältduks-fabrikerne.....	6.
5:o Siden-fabrikerne.....	6.
6:o Band-fabrikerne.....	7.
7:o Cattunstryckerierne.....	8.
8:o Färgerierne.....	8.
9:o Socker-raffineringsverken.....	8.
10:o Tobaks- och Snus-fabrikerne.....	9.
11:o Läder-fabrikerne.....	10.
12:o Saffians-fabrikerne.....	10.
13:o Fabrikerne för åstadkommande af Glas, eller de så kallade Glasbruken.....	10.
14:o Fabrikerne för tillverkning af Papper.....	11.
15:o Oljeslagerierne.....	12.
16:o Fabrikerne för tillverkning af Porcelaine.....	13.
17:o Såpsjuderierne.....	13.
18:o Fabrikerne för åstadkommande af Mekanisk Redskap.....	13.
19:o Porter-fabrikationen.....	14.
Övrig Tillverkning.....	14.
Husslöjderne.....	16.
Handtverkerierne.....	18.

Sammandrag för År 1841

	Sid.
Lit. A. Jemförelse-Sammandrag för åren 1840 och 1841....	21.
General-Sammandrag öfver de vid Manufacturierne befintliga Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för åren 1840 och 1841.....	22.
Vid Fabrikerne har, under loppet af åren 1840 och 1841, blifvit tillverkadt.....	23-25.
Lit. B. Förteckning på de Fabriks-anläggningar, för hvilka Tillståndsbrief blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1841.....	26-27.
Lit. C. Förteckning å Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegikum utfärdade år 1841.....	28-32.
Lit. D. Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andra vid arbetet skattskrifna personer för år 1841.....	33-36.
Lit. E. Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Idkare af sådana Näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till handel eller handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, år 1841.....	37-40.
Lit. F. Uppgift på den Bevillning, hvartill Handtverkare och Idkare af sådane Näringar, som hvarken kunna bestämdt hänföras till Handel eller Handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, uti Rikets Städer blifvit taxerade för år 1841, enligt de från Magistraterna inkomne Förteckningar.....	41-44.
Lit. G. Sammandrag af de till Kongl. Commerce-Collegium år 1841 inkomne Förteckningar öfver Handtverkare på Landet	

COMMERCE-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

Fabrikerne och Manufacturernes ställning år 1841.

Stormågtigste, Allernådigste Konung!

Jemlikt föreskriften i Eder Kongl. Majts för Dess och Rikets Commerce-Collegium utfärdade Instruction, får Collegium, efter verkställd granskning af inkomne statistiska uppgifter rörande inhemska Fabrikerne och Manufacturerne samt Husslöjderne och Handtverkerierne för år 1841, härmedelst i underdånighet afgifva berättelse om förhållandet med berörde näringar under loppet af nyssnämnde år.

Af i underdånighet bilagde Tabell Litt. A., hvilken upptager antalet af fabriker och dervid begagnade arbetare, samt tillverkningarnes värde för åren 1840 och 1841, äfvensom quantiteten och slagen af de hufvudsakligaste fabriksvaror, som samma år blifvit åstadkomne, täcktes Eder Kongl. Majt i Näder iuhemta, att antalet af Fabriker och Manufactur-verkstäder i Riket vid 1841 års slut utgjorde 2,210 st. och att vid desamma sysselsattes 16,005 arbetare. Vid jemförelse med förhållandet i berörde afseenden under nästföregångne år visar sig, att så väl fabriker och verkstäder som arbetspersonalen under år 1841 ökats, de förre med 34 st., och de sednare med 595. Mängden af de

vid väfveri-fabrikerne använde stolar uppgick samma år till 2,399 st. eller 91 st. mera än år 1840.

De, i afseende på tillverkningarnes qvantitet och värde mest betydande fabriks-handteringar voro följande:

1:o *Klädesfabrikerne.* Antalet af desse verk utgjorde sistlidet år 116 st. och begagnades dervid 605 väfstolar och 3,633 arbetare. Mängden af fabriker var lika med den för år 1840 uppgifne, men väfstolarnes och arbetarnes antal hade ökats, de förre med 30 st. och de sednare med 157. Vid ifrågavarande fabriker tillverkades 641,652 alnar egentligt kläde, 105,568 alnar andra ylle-väfnader såsom fris, doffel, corderoy och casimir samt 1,779 st. filter, alltsammans värderadt till 4,079,141 R:dr; och utvisar nämnde tillverkningsqvantitet en tillökning i förhållande till föregångne årets af 3,587 alnar kläde samt 18,307 alnar andre ylleväfnader. Värdet af tillverkningen vid klädes-fabrikerne år 1841 öfversteg med 88,093 R:dr fabrikationsvärdet år 1840.

I Norrköping, hvarest sistlidet år 73 klädesfabriker voro i gång med begagnande af 380 väfstolar och 2,317 arbetare, uppgick fabrikationen till 441,389 alnar kläde och 32,392 alnar andre ylle-väfnader, hvilken varumängd, uppskattad till 3,080,750 R:dr, öfversteg 1840 års tillverkning med 12,296 alnar. De fabrikanter, hvilka derstädes åstadkommo de betydligaste tillverkningarne, voro Bolaget L. J. Söderberg & Arosenius, J. J. Schubert, G. Roman & Co, C. J. Bergvall, C. Leydenfrost och J. G. Fagerström. Hos förstnämnde Bolag tillverkades kläde till ett värde af 218,048 R:dr och hos öfrige ofvanbemälde idkare till olika värden, emellan 100,000 och 170,000 R:dr.

Bland Stockholms Klädesfabrikanter, hos hvilka sistlidet år förfärdigades tillsammans 58,072 alnar kläde och 31,567 alnar diverse andra ylle-väfnader eller 240 alnar kläde mera än år 1840, hade Fabriks-Bolaget J. Öbergs Enka & Co största tillverkningen, uppgående till 20,521 alnar, uppskattade till 134,149 R:dr.

Uti de öfrige städer i Riket, hvarest klädesfabriker voro inrättade, utgjorde sammantagne tillverkningen 133,024 alnar kläde och andra ylle-väfnader, hvilken fabrikation hufvudsakligen åstadkommits: i Nyköping med 31,333 alnar; i Halmstad med 31,448 alnar; i Wexiö med 19,349 alnar, samt i Alingsås med 15,207 alnar.

Å de på landet anlagde klädesfabriker var tillverkningen betydligast vid de i Östergötlands Län befintelige, hvarest fabrikationen utgjorde 20,403 alnar; vid Edsvalla fabrik i Wermlands Län, der klädes-productionen uppgick till 13,367 alnar, samt å Nääs fabrik i Elfsborgs Län, hvilken lemnade en tillverkning af 11,135 alnar kläde.

I anseende dertill att Fabriks-Bolaget J. Öbergs Enka & C:o, Fabriksidkaren C. O. Voug samt Bolaget K. A. Almgren & S. O. Indebetou undfått och under loppet af år 1841 ännu innehaft förlags-lån af Manufactur-Discont-Fonden för ändamålsenligt bedrifvande och utvidgande af deras fabriker, de 2:ne förstnämnde för åstadkommande af kläden och det sistnämnde för tillverkning af så kalladt corderoy, har Collegium låtit å nämnde inrättningar anställa besigtningar och deraf inhemtat, att ofvanberörde vilkor för lånens bibehållande blifvit under nyssnämnde år behörigen uppfyllde.

Sistlidet år exporterades till utrikes orter 357 alnar kläde och 10,327 alnar andre ylle-väfnader, bestående hufvudsakligast af vadmal och till någon mindre del af corderoy och frisad.

Samma år införtullades 2,155,822 Z ull, oberäknadt 11,427 Z sådan vara, som, i följd af strandning vid Sveriges kust, till Riket inkom, hvilken sammantagna quantitet öfversteg importen af ull år 1840 med 683,483 Z .

I sammanhang med klädesfabrikerne torde böra omnämnas förhållandet med de så kallade Etoffs-fabrikerne för åstadkommande af kamulls-väfnader. Tillverkningen af sådane väfnader utgjorde år 1841, 56,772 alnar, bestående hufvudsakligast af flaggduk, eller 5,028 alnar mindre än den för år 1840 uppgifne. Fabrikationen af flanell hade minskats ifrån 17,754 alnar, hvartill den uppgick sistnämnde år, till endast 2,804 alnar. Af bombasin och kamlott, hvaraf någon tillverkning vid inhemske Etoffs-fabrikerne år 1841 icke ägde rum, införtullades deremot samma år 1,207,635 alnar, eller 256,541 alnar mera än året förut. Importen af flanell uppgick till 4,725 alnar och af kamullsgarn till 10,077 Z .

2:o *Bomulls- och Linneväfnads-fabrikerne.* Vid de år 1841 i gång varande 41 fabriker af detta slag, hvarest, sedan föregångne året, väfstolarnes

antal ökats med 50 st. och arbetarnes med 48, har tillverkningen uppgått till 1,352,874 alnar egentliga väfnader, bestående hufvudsakligen af calico, hvitt bomullslärfv och gingang samt 145,117 st. diverse slags dukar, alltsammans upptaget i värde till 510,454 R:dr, och om härmed jemföres tillverkningsbeloppet år 1840 finnes, att fabrikationen ökats år 1841, till kvantiteten med 56,052 alnar och 32,130 st. dukar samt i värde med 59,616 R:dr.

Rydboholms, i Marks Härad och Elfsborgs Län inrättade, mekaniska bomullsväfnads-fabrik hade år 1841, likasom de föregående åren, den största tillverkningen, hvilken uppgick till 616,164 alnar, bestående af hvita bomullsväfnader. För ändamålsenligt bedrifvande och ytterligare fullkomnande af denna i sitt slag enda fabrik i Riket hafva ägarne deraf undfått och under loppet af 1841 innehaft förlagslån af Manufactur-Discont-fonden; och då de under samma år åstadkommit en så betydlig tillverkning, som ofvan nämnd är, samt Hall-Rätten i Borås uti infordradt yttrande upplyst, att inrättningen, hvarvid begagnades 152 st. väfstolar och 128 arbetare, med särdeles drift och noggranhet bedrifves, att tillbyggnader derstädes skedt och väfstolarnes antal ökats; så kan med full säkerhet slutas att fabrikens ägare i alla afseenden fullgjort de för länets begagnande föreskrifne vilkor. Bland de öfrige inhemske Bomullsfabrikerne var tillverkningen störst vid Bolaget S. L. Lamms & Son fabrik, Heleneborg kallad, i Stockholm. Fabrikationen derstädes uppgick till 285,739 alnar färgade och ofärgade väfnader af åtskillige slag.

Af damast och dräll var tillverkningen år 1841 betydligast vid A. F. Garbergs fabrik i Gefle, der den utgjorde 8,008 alnar.

Samma år införtullades 556,300 alnar hvita och färgade bomullsväfnader och utfördes af så beskaffade varor 179,409 alnar. Importen understeg den för år 1840 uppgifne med 33,331 alnar; hvaremot exporten hade ökats, i förhållande till föregångne årets, med 64,332 alnar.

Kvantiteten af år 1841 importerade linneväfnader utgjorde 178,519 alnar eller något, fast obetydligt, mera än importen deraf år 1840. Exporten af sådane tillverkningar uppgick till 301,000 alnar och öfversteg alltså utförselskvantiteten sistnämnde år med 66,827 alnar.

Af hvitt bomullsgarn införtullades år 1841, 426,110 Z under N:o 26 efter Engelsk beräkning samt 1,203,110 Z vid och öfver samma nummer, oberäknadt ett mindre partie, utgörande 3,312 Z som, i följd af strandning, till Riket inkom. Denna sammantagna qvantitet öfversteg med 226,324 Z garn under förstnämnde nummer samt med 236,144 Z af de högre numrorne importen af sådane varor år 1840.

Sistlidet år var införseln till Riket af Lin ovanligt liten och uppgeck endast till 298 $L\text{Z}$, härrörande sannolikt från den stora importen deraf året förut, då, hufvudsakligen i följd af strandning, till Riket inkom 19,499 $L\text{Z}$, hvarigenom inhemska behovet af denna vara äfven för år 1841 kunnat fyllas. Exporten af Lin uppgick till 1,328 $L\text{Z}$ eller 944 $L\text{Z}$ mer än år 1840.

3:o *Mekaniska Bomulls-spinnerierne.* Desse verk, till antalet 8, åstadkommo år 1841 en spånads-qvantitet af 1,126,422 Z diverse sorter bomullsgarn, hvilken qvantitet understiger den år 1840 tillverkade med 280,846 Z . Denna skillnad i tillverknings-qvantiteten uppkom derigenom, att Strömma spinneri-fabrik, hvars fabrikation af bomullsgarn år 1840 utgjorde 347,372 Z , men hvilket verk vid slutet af samma år genom vådeld förstördes, år 1841 endast lemnade en tillverkning, vid den nybörjade inrättningen, af 3,717 Z . Den största fabrikation i denna väg ägde rum vid Bolaget Bohnstedt & Bergmans spinneri i Stockholm, hvarest den utgjorde 472,914 Z . Dernäst var tillverkningen betydligast å Bolaget P. W. och J. I. Bergs spinneri vid Nääs i Elfsborgs Län, samt vid det af Handlanden G. F. Hennig anlaggde spinneri i Götheborgs och Bohus Län, Rosendahl kalladt, hvarest spånads-qvantiteten uppgick, å förra stället till 232,051 Z och å det sednare till 179,031 Z .

Enligt hvad Collegium inhemtat, hafva Bolaget Bohnstedt & Bergman samt Handlanden Hennig, hvilka till understöd för bedrifvande af deras ofvannämnde betydliga inrättningar undfått och år 1841 iuehaft förlagslån af Manufactur-Discont-fonden, verksamt bedrifvit sine fabriker under samma år och ökat tillverkningarne, hvarigenom de för lånens bibehållande stadgade vilkor blifvit behörigen iakttagne. I afseende åter på interessenterne i Strömma spinneri-fabrik vid Carlshamn, hvilka äfven af nyssnämnde fond erhållit förlagslån, har

Eder Kongl. Maj:t, med afseende å den, genom fabriken förstörelse genom våld, dem öfvergångna olycka, bifallit deras ansökning att, på sätt dem vid lånets beviljande medgifvet blifvit, få bibehålla detsamma, under förbehåll att fabriken å nyo uppbyggdes, och de nya byggnaderne voro till större delen färdige vid 1841 års slut. Detta vilkor hafva ock interessenterne behörigen iakttagit, hvilket inhemtas af Carlshamns Hall-Rätts besigtningss-protocoll, som vitsordar, att det vid Strömma å nyo uppförde mekaniska spinneri vore bragt i fullständigt skick, samt att spinningen derstädes oafbrutet fortsattes med 20 spinnstolar och alla dertill hörande förberednings-machiner.

År 1841 inkom till Riket 1,855,561 Z bomull, hvaraf 23,130 Z , i följd af strandning på Svenska kusten, eller 2,177 Z mera än år 1840.

4:o *Segel- och Tältduks-fabrikerne*. Tillverkningen vid dessa inrättningar, 11 till antalet, utgjorde sistlidet år 477,690 alnar, hufvudsakligast segelduk, deraf 8,427 alnar förfärdigade af bomull, alltsammans i värde upptaget till 270,158 R:dr. Productionen öfversteg sålunda den år 1840 åstadkomne, till qvantiteten med 39,933 alnar och i värde med 20,056 R:dr. Likasom de föregångne åren var fabrikationen betydligast vid den Handlanden Gibson tillhörige fabriken vid Jonsered i Götheborgs och Bohus Län, hvarest åstadkommos 317,000 alnar segelduks-väfnader, eller omkring två tredjedelar af hela segelduks-fabrikationen i Riket. Genom denna betydliga tillverkning, hvilken med 28,751 alnar öfverstiger den för år 1840 uppgifne, har verkets ägare uppfyllt det vilkor af fabriken drifvande i större scala, hvarunder han erhållit ett förlagslån utur Manufactur-Discont-fonden.

Importen af utländske segelduks-väfnader uppgick sistlidet år till endast 3,542 alnar, eller 11,300 alnar mindre än år 1840. Exporten deremot af sådana varor utgjorde år 1841 50,049 alnar, hvilken med 22,102 alnar öfverstiger det förutgångne årets utförselsqvantitet. Af hampa införtullades förstnämnde år 8,503 *SkZ*, hvilken varumängd understiger importen af slikt råämne år 1840 med 3901 *SkZ*.

5:o *Siden-fabrikerne*, hvilkas antal 1841 utgjorde 15, åstadkommo under loppet af samma år en tillverkning af 128,426 alnar diverse slag af siden-aln-

gods samt 140,650 st. dukar och florshufvor, alltsammans värderadt till 578,118 R:dr. Fabrikationen af egentelige väfnader minskades väl, i förhållande till tillverkningskvantiteterna år 1840, med 20,399 alnar, men som antalet af förfärdigade dukar deremot ökades med 25,230 st.; så är värdet å hela tillverkningen år 1841 beräknad till 8,769 R:dr mera än det, hvartill 1840 års fabrikation är upptagen. Af sammet väfdes sistlidet år endast 236 alnar, som icke utgör fullt hälften af productionen utaf sådan vara året förut.

Bland sidenfabrikanterna hade sistlidet år Bolaget Mazér & Comp. den största tillverkningen, uppgående till ett värde af 101,861 R:dr. Dernäst var fabrikationen betydligast hos Fabriks-Bolaget Casparsson & Schmidt, hvarest sidenvaror, värderade till 95,673 R:dr, voro förfärdigade.

Importen af silke år 1841 utgjorde 37,191 R , eller 5,049 R mera än år 1840.

Förstnämnde år införtullades hel- och halfsiden-väfnader för ett värde af 269,020 R:dr, hvori inbegripes sammet för 25,683 R:dr och felb, hvaraf ej något inom Riket samma år tillverkats, för 23,540 R:dr. Hela import-värdet understeg det å importen af sidenväfnader år 1840 upptagne värde med 58,331 R:dr. Exporten sistlidet år af sidenväfnader, som endast skedde till Finland, är uppskattad till 4,076 R:dr.

6:o *Band-fabrikerne*, 11 till antalet, hafva år 1841 åstadkommit en tillverkning af siden- och bomullsband, beräknade dels i bundtar, dels i stycken, för ett värde af 45,689 R:dr, hvilket understiger värdet å band-fabrikationen år 1840 med 2,925 R:dr.

Sistlidet år importerades band utaf flere slag för ett sammantaget värde af 101,218 R:dr, eller för 18,252 R:dr mindre än år 1840. Exporten af band, hufvudsakligast linneband, uppgick i värde till 1,928 R:dr, eller nära lika med exporten året förut.

De inhemska bandfabriker, som ägdes och bedrefvos af Fabriksidkarne C. G. Tillman och C. G. Fagerlin, lemnade sistlidet år de största tillverkningarna, hvilka uppgingo i värde, å den förres fabrik till 12,164 R:dr och å den sednares till 11,205 R:dr.

7:o. *Cattunstryckerierne.* År 1841 verkställdes vid de här i Riket befintliga 12 inrättningar af detta slag tryckning af 87,010 alnar cattuner och 191,774 st. shawlar och dukar, hvilken fabrikations-qvantitet öfversteg den år 1840 åstadkomne med 24,078 alnar cattuner och 81,631 dukar. Tryckningsvärdet å alltsammans är uppgifvet till 96,760 R:dr, eller 20,557 R:dr mera än å tillverkningen nästföregångne år.

Vid J. Pinæi Enkas Cattunstryckeri i Götheborgs och Bohus Län verkställdes sistlidet år den betydligaste tryckning af cattuns-väfnader, uppgående i värde till 32,056 R:dr.

Samma år införtullades 369,020 alnar tryckta bomullsväfnader eller cattuner, hvilken varumängd öfverstiger 1840 års import af sådant fabrikat med 35,132 alnar.

8:o *Färgerierne.* Vid de här i Riket inrättade så beskaffade fabriker, till antalet utgörande 325 st., har färgeri-lönen, enligt uppgift, år 1841 uppgått till 461,187 R:dr, hvarigenom den öfverstigit det belopp, som för år 1840 verkställd färgning blifvit beräknad, med 56,751 R:dr. I städerna Borås, Norrköping och Stockholm, samt vid det Bolaget Röhs & Brusevitz tillhörige garnfärgeri i Götheborgs och Bohus Län hade sistlidet år den betydligaste färgning blifvit åstadkommen.

9:o *Socker-raffineringsverken.* Fabrikationen vid dessa verk, till antalet 22, utgjorde år 1841 8,676,630 Z förädladt socker och 3,358,260 Z sirup, alltsammans värderadt till 2,684,579 R:dr, och om nämnde qvantiteter jämföras med tillverkningsbeloppet år 1840 finnes, att productionen af raffineradt socker förstnämnde år ökats med 531,789 Z , men af sirup minskats med 94,251 Z .

De betydligaste qvantiteter socker-fabrikater bereddes sistlidet år vid Grosshandlanden D. Carnegies Socker-raffinaderi nära Götheborg, hvarest tillverkades 3,522,224 Z socker och sirup; vid Bolaget L. E. Magnus's & Comp. sockerbruk i Götheborgs Stad, der fabrikationen af slika varor uppgick till 1,387,009 Z , samt vid Bolaget Seyholds & Comp. socker-förädlingsverk i Stockholm, å hvil-

ket ställe tillverkningen af nämnde slags fabrikater utgjorde 642,312 £ ; hvarförutan bör nämnas att vid en i Landserona anlagd inrättning för beredning af socker utaf hvitbetor, hvilket verk nu äges och bedrifves af ett bolag, tillverkades samma år af sådane rötter 3,850 £ socker och 31,010 £ sirup. Verkets ägare, hvilka, till understöd för bedrifvandet af denna här i Landet nya och på försök införde fabrikation, undfått och år 1841 innehaft förlagslån af Manufactur-Discontfonden, hafva sålunda visat att tillverkningen af omförmälda vara derstädes fortgår, hvarigenom de iakttagit de villkor, hvarunder lånet blifvit dem meddeladt.

År 1841 införtullades af rätt, oförädladt socker 14,489,105 £ , hvilket quantum öfversteg 1840 års import af dylik vara med 857,879 £ .

Förstnämnde år exporterades nästan uteslutande till Finland, af inom Landet förädlade sockerfabrikater, 281,193 £ socker och 3,420 £ sirup, hvilken utförda varumängd högst betydligt öfverstiger exporten af sådana varor år 1840, då den uppgick till endast 15,715 £ .

10:o *Tobaks- och Snus-fabrikerne.* År 1841 utgjorde antalet af desse inrättningar 82 st. och fabrikationen uppgick till 1,595,433 £ diverse sorter tobak och deribland närmare 3,000,000 st. cigarrer samt 2,274,881 £ snus, alltsammans uppskattadt till 1,138,578 R:dr. Tillverkningen öfversteg den år 1840 åstadkomna till quantiteten med 202,971 £ och i värde med 78,877 R:dr.

I likhet med förra åren var fabrikationen af nyssnämnde varor störst vid Fabriksidkaren Th. A. Aspelins fabrik i Stockholm, hvarest bereddes 577,855 £ . Dernäst var tillverkningen betydligast hos Fabriksidkarne Th. Junglöf, äfven i Stockholm, samt C. P. Rettig i Gefle, der af ifrågavarande slags fabrikater åstadkommas, hos den förre 510,043 £ och hos den sednare 342,000 £ .

Af oförädlade tobaksblad och stjelkar importerades år 1841 3,897,344 £ , inberäknadt ett partie af 115,694 £ tobaksstjelkar, som i följd af strandning inkom, hvilken varumängd öfversteg införselsquantiteten af enahanda råämnen år 1840 med 683,931 £ .

Förstnämnde år införtullades 71,871 £ karfvad och spunnen tobak och snus samt 1,198,423 st. cigarrer; och om härmed jemföres införselsbeloppet år

1840 finnes, att importen sistlidet år öfversteg det näst förutgångne årets med 21,234 R dr tobak och snus samt 509,922 st. cigarrer. Exporten af här i Landet förädlade tobaksfabrikater, hufvudsakligast till Finland, uppgick till 70,037 R dr tobak och snus samt 4,500 st. cigarrer, eller något mindre än den qvantitet af dessa varor, som år 1840 utfördes.

11:o *Läder-fabrikerne*. Desse verk hade år 1841 ökats med 4, så att antalet af dem då utgjorde 278 st. Den garfvade och beredde tillverkningen uppgick till 870,851 R dr sål- och smor-läder samt 111,782 st. skinn, alltsammans uppskattadt till 643,998 R dr. Fabrikationen af läder öfversteg sålunda till qvantiteten tillverkningen af dylik vara år 1840 med 108,503 R dr, men antalet af beredda skinn understeg productionen deraf sistnämnde år med 784 st.

Vid Bolaget Hale Lewin och von Kocks garfveri-fabrik i Stockholm tillverkades år 1841 den största qvantiteten läder, uppgående i vikt till 68,704 R dr.

Importen af oberedda hudar och skinn uppgick samma år till 3,030,091 R dr eller 1,865,622 R dr mera än den qvantitet af nämnde slags varor, som år 1840 från utrikes orter infördes.

Af beredt läder samt färgade och ofärgade skinn införtullades år 1841 40,954 R dr jemte 1,457 R dr sålläder, som i följd af strandning inkom, hvilka sammantagne qvantiteter öfverstiga importen af sådane tillverkningar nästförutgångne år med 16,846 R dr. Exporten af inhemske läder-fabrikater utgjorde endast 362 R dr, eller 523 R dr mindre än år 1840.

12:o *Saffians-fabrikerne*, hvilka, i sammanhang med läder-fabrikerne, torde böra omnämnas, hade år 1841 minskats till ett antal af 2 st. Fabrikationen derstädes utgjorde 8,115 st. saffiansskinn, värde 23,286 R dr, och öfversteg den år 1840 åstadkomne tillverkningsqvantitet med 72 st. skinn. Af desse 2:ne fabriker hade den, som äges af Fabriksidkaren Jacob Westin, lemnat den största tillverkningen, bestående af 4,310 st. saffianer.

13:o *Fabrikerne för åstadkommande af Glas, eller de så kallade Glasbruken*, utgjorde år 1841 till antalet 14 st. och hade samma år lemnat en tillverkning af 4,027 kistor taffel- och annat fensterglas, i värde ansedde till 174,298 R dr, samt åtskillige sorter glaskärl uppskattade till 197,877 R dr, eller

tillsammans 372,175 R:dr, hvilken värdesumma öfverstiger den å 1840 års fabrikation uppgifne med 1,622 R:dr.

Den betydligaste tillverkning af glasvaror ägde sistlidet år rum vid Reymyra glasbruk i Östergöthlands Län och vid Bromö glasbruk i Skaraborgs Län. Å förra stället förfärdigades diverse glaskärl till ett värde af 57,750 R:dr och vid det sednare 750 kistor hvitt taffelglas, beräknade till 52,575 R:dr.

Samma år importerades glasfabrikater af flere slag och deribland 182,401 st. bouteiller och burkar, för ett sammantaget värde af 100,098 R:dr, inberäknadt ett mindre partie glasvaror, värderadt till 515 R:dr, som inkom i följd af strandning, hvilket utgör 26,499 R:dr mera än värdet å de glaspartier, som år 1840 infördes. Exporten af diverse slags glaseffecter uppgick sistlidet år till ett belopp af 4,868 R:dr och understeg värdet å utförde glasvaror året näst förut med 6,138 R:dr.

14:o *Fabrikerne för tillverkning af Papper.* Tillverkningen vid de i Riket inrättade 89 st. pappersbruk bestod år 1841 af 225,941 ris papper af diverse slag, 12,362 L& förhrydnings- och presspapper, 223,929 st. takpapper och papp, 678 rullar tapetpapper samt en mängd blanketter till Bankens nya sedlar, alltsammans värderadt till 741,377 R:dr. Fabrikationen af egentligt papper öfversteg väl till qvantiteten den år 1840 åstadkomne med 1,334 ris, men understeg värdet derå med 49,286 R:dr, hvilket sistnämnde förhållande uppkommit derigenom, att ehuru productionen af gröfre pappersslag, såsom cardus- och tryck- samt maculatur-papper, år 1841 ökades, tillverkningen af finare och dyrare papperssorter, såsom post- och skrifpapper, betydligt minskades.

Bland samtelige pappersbruksidkarne i Riket åstadkom fabriksidkaren Sunnerdahl vid dess verk, Klippan kalladt, i Christianstads Län den största tillverkningen, hvilken utgjorde 35,891 ris. Dernäst var fabrikationen af papper betydligast hos Lagmannen Trozelli i Norrköping och hos Bergsrådet Aschan vid dess pappersbruk Lessebo och Tånga i Kronobergs Län, hvarest tillverknin-garne uppgingo å förstnämnde ställe till 24,790 ris och å de 2:ne sistnämnde till sammantagne 23,473 ris; äfvensom vid Bergsrådet Munktells fabrik i Stora Kopparbergs Län, Gryksbo benämd, der pappersproductionen utgjorde 16,893

ris. Af disse idkare, hvilkas verk allesammans drifvas med machinkraft, hade Bergsrådet Munktel och Lagman Trozelli undfått och voro år 1841 i åtnjutan-
de af förlagslån ur Manufactur-Discontfonden för anläggning och ändamålsenligt
bedrifvande af deras pappersbruk; och är genom de af Collegium förordnade
undersökningar upplyst att ägarne af nämnde verk samma år iakttagit och full-
gjort de vilkor, som för lånens bibehållande på bestämd tid blifvit föreskrifne.

År 1841 införtullades 1,611 ris papper, oberäknadt 11 ris, som i följd af
strandning inkom, eller 492 ris mera än år 1840. Exporten af sådan vara
förstnämnde år utgjorde 44,898 ris och öfversteg pappersutförseln nästförutgångne
år med 6,104 ris. Värdet å det införde papperet är upptaget till 16,856 R:dr
och å det utförde till 139,620 R:dr.

15:o *Oljeslugerierne.* De här i Landet inrättade 48 st. fabriker af detta
slag lemnade år 1841 en tillverkning af 118,086 kannor lin- och rofolja samt
161 kannor kummin-olja, och erhöles derjemte efter prässningen 3,027 *Sk℥*
oljekakor, alltsammans värderadt till 181,825 R:dr. Fabrikationen öfversteg
sålunda den år 1840 åstadkomne, till qvantiteten med 21,758 kannor olja och
847 *Sk℥* oljekakor samt i värde med 41,526 R:dr.

Vid Handlanden Del Bancos oljeslageri i Götheborgs Län prässades sistlidet
år den största qvantiteten olja, uppgående till 33,380 kannor. Dernäst var fa-
brikationen betydligast vid Handlanden Philipsons fabrik i Norrköping och
Handlanden Hennigs å landet i nyssnämnde Län, hvarest tillverkades å förra
stället 22,000 och å det sednare 18,840 kannor olja.

År 1841 importerades 201,356 kannor hampolja och 67,987 kannor lin-
och rofolja, hvilka qvantiteter öfverstiga de år 1840 till Riket införde med
106,461 kannor. Förstnämnde år exporterades 2,833 *Sk℥* oljekakor samt lin-
och rofolja för ett värde af 503 R:dr.

Af lin- rof- och hampfrö infördes samma år 6,789 tunnor, eller 1,044 tun-
nor mera än år 1840; hvarförutan, i följd af strandning, inkom ett till qvan-
titeten ej uppgifvet partie linfrö, uppgående i värde till 10,807 R:dr. Expor-
ten af lin- och rofrö utgjorde 8,238 tunnor, eller 1,973 tunnor mera än hvad
af sådana varor nästföregångne året utfördes.

16:o *Fabrikerne för tillverkning af Porcellaine.* Värdet å tillverkningarna år 1841 vid de i Riket anlaggde 2:ne porcellainsbruk, Rörstrand i Stockholm och Gustafsberg i Stockholms Län, uppgick å förra stället till 95,118 R:dr och å det sednare till 147,418 R:dr, tillsammans 242,536 R:dr. Vid jemförelse med fabriktionsvärdet år 1840, hade productionen vid Gustafsberg sistlidet år ökats med ett värde af 17,518 R:dr samt vid Rörstrand med 6,243 R:dr; och hafva interessenterne i Gustafsberg, hvilka erhållit ett förlagslån för utvidgande och förbättrande af deras porcellains-tillverkning, enligt hvad vid hållen besigtning blifvit utröndt, år 1841 iakttagit de vilkor, hvarunder lånet får på bestämd tid innehafvas.

Samma år införtullades 136,271 R porcellaine, värde 47,688 R:dr, eller 22,207 R mindre än år 1840; hvarförutan, i följd af strandning, inkom 950 R . Exporten af sådan vara uppgick till 11,512 R , hvilken med 5,546 R öfverstiger utförsels-qvantiteten deraf året näst förut.

17:o *Såpsjuderierne.* Antalet af desse verk utgjorde år 1841 18 st. och fabrikationen uppgeck till 15,453 fjerdingar såpa, uppskattade till 103,588 R:dr, samt öfversteg sålunda tillverkningen år 1840 till qvantiteten med 628 fjerdingar och i värde med 3,955 R:dr.

Af såpa utfördes till utländsk ort sistlidet år 1,380 L R , eller 622 L R mindre än år 1840, och inkom till Riket af denna vara endast 3 L R .

18:o *Fabrikerne för åstadkommande af Mekanisk Redskap.* Vid desse verk, till antalet 18, förfärdigades år 1841 machinerier och redskap uppgående till ett värde af 246,214 R:dr, hvilket öfverstiger värdet å så beskaffade tillverkningar år 1840 med 59,506 R:dr; hvarförutan vid Motala mekaniska verkstad, hvilken icke, såsom fabriker i allmänhet, lyder under Collegii inseende och följakteligen icke eller är inbegripen under nyssnämnde 18 machin-fabriker, mekanisk redskap sistlidet år blifvit, enligt lemnad uppgift, åstadkommen till ett värde af 216,170 R:dr.

Bland ofvan omförmälde fabriker af detta slag voro tillverkningarna betydligast: i Nyköping vid ett derstädes inrättadt mekaniskt factori, som nu drifves af ett bolag, hvarest fabrikation uppgick i värde till 182,300 R:dr;

vid Mechanicus A. Malcolms verkstad i Norrköping, der mekanisk redskap blifvit förfärdigad, som uppskattats till 40,413 R:dr; samt å Handlanden Gibsons fabrik Jonsered i Götheborgs och Bohus Län, som lemnade en tillverkning värderad till 33,701 R:dr. Nyköpings mekaniska factori-bolag samt Mechanicus A. Malcolm, hvilka för ändamålsenligt bedrifvande och utvidgande af deras mekaniska verkstäder undfått och år 1841 innehaft förlagslån af Manufactur-Discontfonden, hafva, enligt hvad deras ofvanuppgifne betydliga tillverkningar utvisa och Collegium af infortrade upplysningar särskildt inhemtat, under sistlidet år iakttagit och fullgjort de villkor, hvarunder lånen få af dem under vissa år innehafvas.

Värdet å de till Riket samma år införde machiner och redskap utgjorde 83,188 R:dr, eller 29,394 R:dr mera än det 1840 års import af sådane articlar åsatte värde. Exporten af machiner och redskap är uppskattad till 7,902 R:dr, eller 1,801 R:dr mera än värdet å så beskaffade exporterade effecter året näst förut.

19:o *Porter-fabrikationen.* Denna åstadkommes nu som tillförene endast vid Grosshandlanden D. Carnegies porter-bryggeri vid Götheborgs stad. Tillverkningen uppgick år 1841 till 1,300 Oxhufvuden, 384,000 helbouteiller och 234,000 halfbouteiller porter, alltsammans uppskattadt till 154,292 R:dr, hvilket värde understiger det å 1840 års fabrikation af sådan vara uppgifne med 2,750 R:dr.

Sistlidet år införtullades 2,005 kannor porter och öl, eller 979 kannor mera än nästförutgångne år. Exporten åter af dylika varor uppgick till 60,570 kannor, hvilket quantum öfverstiger hvad af slik tillverkning år 1840 blifvit utfördt med 4,377 kannor.

Tillverkningarne vid alla öfrige, här förut icke omnämnde fabriks- och manufactur-handteringar, hvilka, såsom varande af mindre anmärkningsvärd omfattning, Collegium, till undgående af ökad vidlyftighet, icke ansett nödigt att här specificera, hafva år 1841 uppgått till ett sammanräknadt värde af 862,749 R:dr; och utgjorde antalet af desse inrättningar och verkstäder 1,089 st.

Utom de fabrikanter, hvilka, såsom innehafvare af förlagslån, redan blifvit här ofvanföre uppgifne, hafva jemväl följande idkare till följd af Eder Kongl. Maj:ts Nådiga resolutioner undfått och under år 1841 innehaft så beskaffade låne-understöd af Manufactur-Discontfonden, nemligen: Machin-byggmästaren G. Bernhardt i och för en af honom i Nyköping anlagd fabrik till förfärdigande, medelst machin, af hjul för alla slags åkdon; J. E. Cardon, för inrättande i Stockholm af ett lithografiskt tryckeri efter förbättrad method; Fabriksidkarne P. W. & J. T. Berg, för deras vid Näs i Elfsborgs Län gjorde kostsamma anläggningar af mekaniskt bomulls-spinneri, klädes- och ylle- samt bomullsväfnads-fabriker, mekanisk verkstad och fabrik för tillverkning af kardläder; B. Fyhn för hans i Skellefteå Socken af Westerbottens Län inrättade fabrik för beredning af terpentin, hartz och kimrök, hvartill nödige råämnen kunna af allmogen i denna fattiga landsort afyttras; Bleckslagaren J. Rippe i Christianstad, för hans fabrikation af ett nytt slags sprit-lampor; Bruksidkaren A. Zethelius, för de af honom vid Nyby bruk i Nyköpings Län anlaggde vals-verk till förfärdigande af ämnes-jern m. m. för manufacturerne; Hofmarskalken Grefve N. Bark, för hans fabrik i Malmö till åstadkommande af ett caffe-surrogat, eller aromatiseradt caffe af hvitbetor; samt Guldsmeden Lenholm, för tillverkning af pläter-arbeten. I afseende på de 6 här förstnämnde idkare, hvilka äro i åtnjutande af lån, är vid anställda besigtningar upplyst, att de med omsorg och ändamålsenligt bedrifvit deras fabriker och inrättningar samt således fullgjort de villkor, som vid lånens meddelande blifvit dem föreskrifne. Hofmarskalken Grefve Bark har väl icke kunnat visa att han sistlidet år i någon betydligare scala drifvit fabricationen af hvitbets-caffe, hvilket honom ålegat, men i betraktande af det upplysta förhållande, att skörden och tillgången af hvitbetor samma år varit ovanligt knapp och otillräcklig, har Collegium icke ansett skäl vara att för närvarande förklara lånet till återbetalning förfallet. Lenholm deremot, hvilken, enligt hvad upplyst blifvit, upphört med sin pläter-fabrikation och afflyttat åt landet, har Collegium förpligtat att genast till Manufactur-Discont-fonden återgälda den del af förlags-lånet, som han ännu innehaft.

Hvad Collegium nu, på sätt berördt är, i dess förevarande underdåniga berättelse uppgifvit och ofvan åberopade tabell (Lit. A) närmare upplyser, ådagalägger att sammantagne värdet å de år 1841 i Riket åstadkomne fabriks- och manufactur-tillverkningar utgjort R:dr 14,294,518. och då derifrån afdrages värdet å de år 1840 inom Riket

tillverkade fabrikater R:dr 13,917,911.

Så återstår en Summa stor R:dr 376,607,

hvarmed productionsvärdet år 1841 öfverstiger det värde, hvartill 1840 års tillverkningar blifvit uppskattade. Enär den sålunda inträffade tillökning i värdesumman i allmänhet icke uppkommit i följd af förhöjde priser å tillverkningarne, utan, på sätt här ofvan visadt är, härledt sig från en verkligen åstadkommen större varumängd i de fleste grenar af fabriks-handteringen; så torde med tillförlitlighet kunna dragas den slutsats, att fabriks- och manufactur-näringen inom Riket under loppet af sistlidet år varit i tilltagande.

Uppå antalet af de fabriker, till hvilkas anläggande Collegium år 1841 utfärdat tillståndsbref, äfvensom på de patenter å här i Riket okända uppfinningar, hvilka Collegium samma år meddelat, får Collegium i underdånighet bifoga förteckningar (Lit. B. och C.).

Vidkommande dernäst *husslöjderne* och deribland väfveri-näringen utöfvad i enskilte hushåll, hvilken utgör ett viktigt bidrag till folkets bergning och välstånd i åtskillige delar af Riket, får Collegium i underdånighet anmäla följande:

Jemlikt hvad de från Tullkamrarne i Borås och Ulricæhamn inkomne uppgifter på qvantiteten af i orten åstadkomne och afstämplade samt till andre delar af Riket förpassade väfverivaror utvisa, har tillverkningen inom nämnde Län år 1841 utgjort:

Af bomullsväfnader	4,637,785 alnar.
„ blaggarnsväf	638,456 d:o

Transport 5,276,241 d:o

Af

	Transport	5,276,241 alnar.
Af andra linneväfnader	146,805 d:o	
„ ylletyger	1,019,520 d:o	
„ väfnader af diverse blandadt slag	1,880 d:o	
		6,444,446 alnar.

Hvartill komma:

Band, diverse slag	1,445,742 alnar.
Dukar	667,506 st.
Täcken, mössor och tröjor	52,545 d:o
Strumpor och vantar	45,587 par.

Af Kronofogdarnes i Riket till Eder Kongl. Maj:ts Befallningshafvande afgifne närings-uppgifter inhemtas, att utöfver hvarje orts eget behof blifvit år 1841 i enskildte hushåll inom de öfrige Länen förfärdigade och utom orten afyttrade:

I Wester-Norrlands Län lärfter, till större delen af finare slag	462,152 alnar.
I Helsingland och Gefleborgs Län, gröfre lärfter	1,293,000 d:o.
I Hallands Län, linne- och ylleväf	112,000 d:o.
I Jönköpings Län, linne- och ylleväf	48,000 d:o.
I Kronobergs Län, linne- och ylleväf	17,000 d:o.
I Nyköpings Län, hufvudsakligen ylleväf	14,500 d:o.
I Skaraborgs Län, linne- och ylleväf	11,400 d:o.
I Linköpings Län, ylle- och linneväf	13,000 d:o.
I Gottlands Län	7,000 d:o.
samt i Christianstads, Calmar, St. Kopparbergs och Jemtlands Län, diverse väfnader, tillsammans	19,000 d:o.

Summa väfnader 8,441,498 alnar.

Dessa qvantiteter af väfnads-aingods öfverstiga de uppgifne beloppen af husväfnader för år 1840 med 154,000 alnar; men då Kronofogdarne i åtskillige fögderier, der väfnadsslöjden mera allmänt idkas, ansett sig icke kunna uppgifva qvantiteterna af derstädes tillverkade och derifrån föryttrade väfnader, utan

endast omförmält, att sådane till betydligt partie der åstadkommits och utom orten försålt, så torde med säkerhet kunna slutas, att mängden af producerade husväfnader, utöfver tillverkarens eget behof, vida öfverstigit hvad här ofvan är vordet uppgifvet och beräknadt.

Såsom premier för den i Wester-Norrlands Län åstadkomne tillverkning af finare lärfter, har år 1841 blifvit af de till Manufacturernes befrämjande anslagne Statsmedel utbetald en summa af 4,497 R:dr 12 sk. 9 rst. Banco, hvilken öfverstiger det belopp, som år 1840 för dylikt ändamål utgick med 800 R:dr 20 sk. 3 rst.

Då, hvad öfrige i åtskillige Landsorter idkade husslöjder angår, Collegium uppgifvit beskaffenheten och omfattningen af desamma uti dess underdåniga berättelse af år 1832 samt de i dessa ämnen inkomne närings-uppgifter icke föranleda att någre anmärkningsvärda förändringar i förut omförmäldte förhållanden sedermera inträffat, anser Collegium sig endast böra åberopa hvad härom i förstnämnde berättelse blifvit i underdånighet anfördt.

Beträffande sluteligen *handtverkerierne*; så är Collegium, som saknar alla uppgifter om qvantiteten och värdet af deras tillverkningar, icke i tillfälle att i detta ämne meddela några närmare eller fullständigare upplysningar, än hvar till de från vederbörande inkomne uppgifter på handtverkeri- och andre slöjdeidkares samt deras arbetares antal jemte den bevillning, som för deras rörelse blifvit erlagd, gifva anledning. Af desse handlingar, hvilka, i sammandrag, under Litt. D. E. F. G. i underdånighet bifogas, inhemtas, vid jemförelse med de i samma ämne för år 1840 afgifne förteckningar, att år 1841 antalet af handtverksmästare i städerna och deras gesäller blifvit ökadt, af de förre med 8 och af de sednare med 71, men att deremot antalet af läringar och andre vid handtverken skattskrifne personer blifvit minskadt med 152; att idkare af sådane handaslöjder, hvilka egenteligen hvarken kunna hänföras till fabriksrörelse eller handverk, blifvit till antalet ökade med 22, samt deras för rörelsens bedrifvande antagne betjening jemte andre för näringen mantalsskrifne personer med tillsammans 209; att mängden af handtverkare å landet, eller så kallade gernings-

män, blifvit ökad med 81, men af deras lärlingar minskad med 131; samt att den bevillning till Eder Kongl. Maj:t och Kronan, hvartill handtverkarne i Rikets städer och idkare af andre handaslöjder derstädes blifvit i och för deras rörelse år 1841 taxerade, utgjort för handtverkarne 95,258 R:dr 21 sk. och för de öfrige idkarne 27,479 R:dr 6 rst., hvilka summor understiga med 1,668 R:dr den år 1840 för ifrågavarande handteringar debiterade bevillning.

Af slöjdevaror, i Tulltaxan ej specificerade, utfördes sistlidet år för ett värde af 6,693 R:dr, eller mer än dubbelt i förhållande till exporten af sådane tillverkningar år 1840.

Collegium framhärdar med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eder Kongl. Maj:ts

uuderdånigste, tropligtigste
undersåter och tjenare,

C. D. SKOGMAN.

E. W. BRANDEL.

L. S.

Stockholm den 22 December 1842.

A. Brändström.

Lit. A.

J e m f ö r e l s e - S a m m a n d r a g
för åren 1840 och 1841.

General-Sammandrag öfver de vid Manufacturierne befintliga Stolar och Arbetare samt Tillverkningsvärde för nedanskrifna år.

	År 1840.				År 1841.			
	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.	Fabriker.	Stolar.	Arbetare.	Tillverkningsvärde.
Bomulls- och Linne-Fabriker . . .	43	855	1,088	450,838	41	905	1,136	510,454
Band- d:o	12	77	111	48,614	11	83	114	45,689
Klädes- d:o	116	575	3,476	3,991,048	116	605	3,633	4,079,141
Stoft- d:o	8	23	24	34,798	7	27	33	31,882
Siden- d:o	15	426	634	569,351	15	433	647	578,118
Silkes-Rederier . . .	11	—	16	25,000	11	—	20	24,500
Segelduks-Fabriker .	11	240	576	250,102	11	225	639	270,158
Cattuns-Tryckerier .	12	—	132	76,203	12	—	149	96,760
Färgerier	321	—	946	404,436	325	—	977	461,187
Glasbruk	14	—	658	370,553	14	—	703	372,175
Porcellains-Bruk . .	2	—	475	218,775	2	—	583	242,536
Parfumeri-Fabriker .	14	—	15	25,949	15	—	15	19,625
Pappersbruk	89	—	1,240	790,663	89	—	1,139	741,377
Såp-Sjuderier	16	—	27	99,633	18	—	36	103,588
Sockerbruk	24	—	437	2,670,002	22	—	480	2,684,579
Saffians-Fabriker . .	4	—	11	11,826	2	—	11	23,286
Tobaks- d:o	84	—	836	1,059,701	82	—	887	1,138,578
Ur- d:o	155	—	251	38,646	152	—	257	41,442
Läder- d:o	274	—	692	560,129	278	—	705	643,998
Oljeslagerier	48	—	94	140,299	48	—	99	181,825
Waxljus-Fabriker . .	8	—	23	39,852	6	—	13	46,502
Mekaniska Ull- och Bomulls - Spinnerier	8	—	899	996,627	9	—	848	825,932
Repslagerier	28	—	114	111,835	30	—	123	101,626
Porter-Bryggerier . .	1	—	100	157,042	1	—	50	154,292
Mekaniska Redskaps-Fabriker *	18	—	390	186,708	18	—	485	246,214
Ättike-Bryggerier . .	19	—	36	23,108	23	—	44	24,887
Diverse mindre Fabriker	821	112	2,109	566,173	852	121	2,179	604,167
Summa	2,176	2,308	15,410	13,917,911	2,210	2,399	16,005	14,294,518

* Härförutan, Motala Mekaniska Verkstad — 215,140. ————— 216,170.

Vid nedanskrifne Fabriker har, under loppet af åren 1840 och 1841, blifvit tillverkad, nemligen:

<i>Bomulls- och Linne-Väfnads-Fabriker.</i>							År 1840.	År 1841.
Bomullslärft och Cattun	.	.	.	.	.	alnar	316,814	396,317
Dukar	.	.	.	.	.	stycken	111,477	143,431
Bomullstyg	.	.	.	.	.	alnar	811,904	797,589
Parkum	.	.	.	.	.	d:o	1,362	930
Gingang	.	.	.	.	.	d:o	133,849	125,408
Diverse Bomulls- och Linne-Väfnader	.	.	.	.	.	d:o	32,893	32,630
d:o d:o d:o	.	.	.	.	.	stycken	1,510	1,686
<i>Band-Fabriker.</i>								
Sidenband	.	.	.	.	.	stycken	30,204	25,835
d:o	.	.	.	.	.	alnar	1,258	835
Diverse Band	.	.	.	.	.	stycken	3,600	—
Bomulls- d:o	.	.	.	.	.	d:o	11,474	24,950
Ylle- d:o	.	.	.	.	.	d:o	149	5
d:o	.	.	.	.	.	alnar	—	200
<i>Klädes-Fabriker.</i>								
Fint Kläde	.	.	.	.	.	alnar	307,428	280,638
Medelfint	.	.	.	.	.	d:o	211,348	249,750
Groft	.	.	.	.	.	d:o	119,289	111,264
Diverse Väfnader	.	.	.	.	.	d:o	87,261	105,568
d:o d:o	.	.	.	.	.	stycken	3,161	1,779
<i>Stofts-Fabriker.</i>								
Flanell	.	.	.	.	.	alnar	17,754	2,804
Flaggduk	.	.	.	.	.	d:o	40,275	38,662
Mattväfnad	.	.	.	.	.	d:o	2,777	2,180
Diverse Väfnader	.	.	.	.	.	d:o	994	13,126

							År 1840.	År. 1841.
<i>Siden-Fabriker.</i>								
Taft	.	.	.	.	.	alnar	31,944	28,516
Satin	.	.	.	.	.	d:o	24,640	24,988
Flor	.	.	.	.	.	d:o	4,558	4,192
Dukar	.	.	.	.	.	stycken	122,183	137,209
Diverse Väfnader	.	.	.	.	.	alnar	87,683	70,730
d:o	d:o	.	.	.	.	stycken	3,237	3,441
<i>Segelduks-Fabriker.</i>								
Segelduk	.	.	.	.	.	alnar	416,258	440,394
Tältduk	.	.	.	.	.	d:o	21,392	17,330
Prässenning	.	.	.	.	.	d:o	107	11,539
Tält- och Segelduk af Bomull	.	.	.	.	.	d:o	————	8,427
<i>Cattuns-Tryckerier.</i>								
Cattun och Meubel-Sitz	.	.	.	.	.	alnar	58,004	84,017
Shawlar och Dukar	.	.	.	.	.	stycken	109,855	191,774
Rullgardinstyg och Klädningar m. m.	.	.	.	.	.	d:o	288	————
Byxtyger	.	.	.	.	.	alnar	248	————
Diverse tryckta tyger	.	.	.	.	.	d:o	4,680	2,993
<i>Pappers-Bruken.</i>								
Regal-, Imperial- och Median-papper	.	.	.	.	.	Ris	845	676
Post-			d:o	.	.	d:o	8,723	4,343
Velin-			d:o	.	.	d:o	200	5
Skrif- och Concept-			d:o	.	.	d:o	112,018	98,879
Tryck-			d:o	.	.	d:o	43,597	50,096
Cardus-			d:o	.	.	d:o	9,123	13,072
Maculatur- och Grå-			d:o	.	.	d:o	39,797	49,523
Socket-			d:o	.	.	d:o	1,089	2,420
Diverse sorter			d:o	.	.	d:o	9,215	6,927
d:o	d:o		d:o	.	.	Lispund	14,500	12,362

	År 1840.	År 1841.
Diverse sorter Papper stycken	1,753,488	3,926,929
d:o d:o d:o rullar	486	678
d:o d:o d:o bundtar	—	390
<i>Såp-Sjuderier.</i>		
Såpa fjerdingar	14,825	15,453
<i>Socker-Bruken.</i>		
Raffinad-Socker skålpund	5,196,834	5,151,342
Melis- d:o d:o	1,420,031	1,626,097
Lump- och Puder-Socker m. m. . . . d:o	792,255	1,010,705
Candi- d:o d:o	68,844	56,741
Kak- d:o d:o	668,877	831,745
Candi-, Mellan- och Brun Sirap . . . d:o	3,452,511	3,358,260
<i>Tobaks-Fabriker.</i>		
Cardus-Tobak skålpund	868,238	872,952
Bref- och Lös-Tobak samt Cigarrer . . d:o	25,853	31,519
Rull- och Präss-Tobak samt Pickanell . d:o	667,303	690,962
Snus d:o	2,105,949	2,274,881
<i>Saffians-Fabriker.</i>		
Saffians-Skinn stycken	8,043	8,115
<i>Olje-Slagerier.</i>		
Kummin-Olja kannor	85	161
Lin-Olja d:o	61,264	83,351
Rof- d:o d:o	35,140	34,735
Oljekakor skeppund	2,180	3,027
<i>Mekaniska Bomulls-Spinnerier.</i>		
Bomullsgarn skålpund	1,407,268	1,126,422

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor d. 11 November 1842.

A. J. Lönnerberg.

**Förteckning på de Fabriks-anläggningar, för hvilka Tillstånds-
bref blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Colle-
gium utfärdade år 1841.**

Band-Fabriker	2.
Barnskomakerier	6.
Bensvärte-Fabrik	1.
Blåsinstrumenter, musikaliska, Fabrik för tillverkning af	1.
Bomulls- och Linne-Fabriker	4.
Cattuns-Fabrik	1.
Chemiska Fabriker	2.
Chocolad-Fabrik	1.
Cigarr-Fabriker	2.
Eau de Cologne-, Luktvattnens- och Parfumeri-Fabriker	4.
Etui- och Portefeuil-tillverkning, Fabriker för	2.
Färgerier	17.
Garfverier	28.
Glas, Fabrik för ritning och slipning af	1.
Hatt-Fabriker	2.
Jern- och Stål-arbeten, Fabriker för tillverkning af	2.
Klädes- och Ylle-Fabriker	16.
Klädes-renovering, Fabrik för	1.
Kort-Fabrik	1.
Lack-Fabriker	3.
Lackering af Läder, Fabrik för	1.
Lerkärls- och Kåkelugns-Fabriker	2.

Transport 100.

	Transport 100.
Ljus-Fabrik	1.
Mekaniska Verkstäder och Gjuteri	2.
Mekaniska arbeten af metaller och andra ämnen, Fabrik för tillverkning af	1.
Metallcompositions-arbeten, förgyllda och försilfrade, Fabrik för tillverk-	
ning af	1.
Oljeslageri	1.
Paraply- och Parasol-Fabrik	1.
Porcellains-målning, Fabrik för	1.
Pottaske-Fabrik	1.
Repslagerier	5.
Saffians-Fabriker	2.
Siden-Fabriker	3.
Siden-appreteringsverk	2.
Skeppsvarf	1.
Skrifpennor, Fabrik för beredning af	1.
Snickeri-Fabriker	3.
Socker-Fabriker	2.
Spegel-Fabriker	2.
Spinnerier, mekaniska	2.
Strump-Fabrik	1.
Stärkelse-Fabrik	1.
Såp- och Tvål-Fabriker	2.
Tapet-Fabriker	6.
Terpentin-Fabrik	1.
Tobaks- och Snus-Fabriker	12.
Tryckerier för väfnader	5.
Tummstocks-Fabrik	1.
Ur-Fabriker	8.
Vagn-Fabriker	5.
Ättike-Bryggerier	5.

Tillsammans 179.

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Canzli den 22 December 1842.

O. U. Hedblad.

Förteckning

å Patenter, som blifvit af Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium utfärdade år 1841,

för

- PAGARD, P., Bruksverkmästare, den 21 Januari, under 10 år, å en hittills okänd värme-apparat för ång-machiner;
- ARNOLD, JOSEF JOHN, Engelsk undersåte, den 28 Januari, under 10 år, å en uppfinning att bevara koppar, jern och andra metaller från oxidation eller rost, samt sjögräs, m. m.;
- MARTIN, N., Fransk undersåte, den 9 Februari, under 5 år, å förbättringar af i Frankrike uppfunne så kallade rotatoriska ång-machiner;
- WAHRENDORFF, M. VON, Hofmarskalk, Friherre, samt PETERSSON, V., Bruks-Inspector, den 24 Februari, under 10 år, å en apparat att vid mas-ungnar, stångjernshårdar och alla större eldstäder verkställa kolning af torf och ved;
- SJÖBERG, VICTOR, Fabriksidkare, den 24 Februari, under 8 år, å förbättringar af brandsprutor;
- PALM, H. L., Handlande, den 12 Mars, under 8 år, å förbättringar af tröskverk;
- PAULI, JOH. CHR. & Comp., Grosshandels-Bolag, den 19 Mars, under 5 år, å ett förbättradt sätt att genom impregnering af vissa ämnen gifva åt trä åtskilliga egenskaper;
- MOBERG, A., Mechanicus, den 19 Mars, under 8 år, å en uppfinning att medelst en vid mjölqvarnar anbragt machin, hvarå säden först krossas och gröpes, fortskynda dess förmalning;
- WESTMAN, JOH. JACOB, Bryggare, den 24 Mars, under 7 år, å beredning af så kalladt *ferment de poche*, eller en förbättring af prässjäst;

- ZINK och HAGEDORN, Fabriksidkare från Hessen-Darmstadt, den 29 Mars, under 5 år, å en förbättring af olje-lampor, bestående uti deras förändring till oljegas-lampor;
- CAMPBELL, V., från Hamburg, den 14 April, under 8 år, å en method att tillverka stäfver, lator och takspån jemte machiner, som till sådant ändamål begagnas;
- OFFRELL, J., Capellpredikant, den 19 April, under 8 år, å en snabbskjutningsmachin af ny uppfinning;
- LANDGREN, C. F., Tapet-Fabrikör, den 19 April, under 5 år, å ett sätt att veloutera samt åstadkomma glans å tapeter;
- SIDÉN, J. T., Landtbrukare, den 26 April, under 8 år, å en ny construction af eldsläckningssprutor;
- KJERNANDER, K. A. F., den 28 Maj, under 5 år, å en förbättrad method att belägga trädarbeten med stoft, ett kläde liknande ämne;
- VIANDEN, P. J., Fabriksidkare, den 5 Juni, under 6 år, å en ny method att af Svensk lera tillverka raffinad-sockertopp-formar;
- SWARTZ, J., Fabriksidkare, den 7 Juni, under 8 år, å en af honom uppfunnen förbättring af sättet att bereda tobak till snus;
- SJÖBERG, V., Fabriksidkare, den 9 Juni, under 8 år, å ett nytt slags brand-sprutor;
- HÖÖKENBERG, K. E. V., Lieutenant, den 18 Juni, under 5 år, å så kallade vat-tenskidor;
- FABER, Bergråd, Würtembergske undersåte, samt LOSSÉN, C., Jernverksägare, den 1 Juli, under 10 år, å en uppfinning att medelst den från maskin bortgående lågan färska tackjern och välla stångjern;
- DIHLSTRÖM, P. C., Fabriksidkare, den 9 Juli, under 8 år, å förbättrade ylle-spinnmachiner för handkraft;
- THOMÉ, D. O., Bruksförvaltare, den 4 Augusti, under 8 år, å ett sätt att af all slags bark bereda lithographisk och boktryckssvärta samt kimrök och ättiksyra m. m.;

- RAMBACH, F., Snickaremästare, den 4 Augusti, under 6 år, å ett sätt att uti chiffoniere anbringa mangel;
- BÄCKSTRÖM, J. E., Organist, den 5 Augusti, under 10 år, å ett nytt slags fortepianos utan strängar;
- GRÖNBERG, A. M., Bokhållare, den 9 Augusti, under 8 år, å en förbättrad lerbråkningsmachin för åstadkommande af mur- och taktegel;
- WAHRENDORFF, M. VON, Friherre, Hofmarskalk, den 10 Augusti, under 8 år, å projectiler af gjutjern, belagde med bly;
- SMITH, FRANCIS PETTIT, Engelsk undersåte, den 11 Augusti, under 8 år, å en förbättrad drifkraft för ångfartyg samt andra fartyg;
- ARENANDER, O. J., Bryggare, den 11 Augusti, under 5 år, å beredning af så kallad prässjäst;
- AHLM, D. G., Mechanicus, den 11 Augusti, under 8 år, å en machin för skrubbling, kardning och spinning af ull och bomull;
- AHLM, D. G., Mechanicus, den 11 Augusti, under 8 år, å förbättrade transportabla valkmachiner af jern;
- OHLSSON, J., den 7 September, under 8 år, å en machin för söndermalning och mäsugning af potatoes m. m., till beredning af brännvin och andra spirituösa ämnen;
- OWEN, SAMUEL, Bruksidkare, den 21 September, under 8 år, å ett slags flytande lyft-docka för reparationer af fartyg och andra behof;
- SCHMIDT, C. A., Bryggare, den 23 September, under 7 år, å ett förbättrade sätt att bereda så kalladt *ferment de poche*, eller jäst i fast form;
- STIELER, THEODOR, den 28 September, under 10 år, å ett sätt att bygga fartyg med trädbordläggning på spant af jern, samt att kola bordläggningsplankor;
- STIELER, THEODOR, den 28 September, under 5 år, å ett sätt att medelst valsad plåt på kant förstärka jern-fartyg;
- RADBER, C. G., Fabriksidkare, den 8 October, under 5 år, å en machin för tryckning med träddormar å bomulls- och ylleväfnader m. m.;

- GJERS, C. L., Major, den 12 October, under 8 år, å en flyttbar tork-inrättning för säd och foderväxter;
- WÄSTRÖM, A. W., Banco-Kamererare, den 12 October, under 7 år, å en tork-ria för hö och säd;
- SÖDERSTRÖM, P. A., Bataillons-Läkare, den 18 October, under 7 år, å en machin till förmalning af färgträd;
- SCHEUTZ, G., Auditeur, den 18 October, under 8 år, å ett slags rit-instrument, kalladt portefeuille iconographique;
- MEIJER, J. F., Stengravör, den 20 October, under 5 år, å den så kallade Dondorfska maskinen för gravyr å sten;
- CHEWITZ, THEODOR, den 20 October, under 5 år, å en uppfinning att medelst maskin slå tegel af alla slag, äfvensom å de dertill erforderliga maskiner;
- SUNDBERG, C. F., Kopparslagare, den 21 October, under 5 år, å så kallade själfverksamma ljus-släckare;
- SUNDBERG, C. F., Kopparslagare, den 21 October, under 5 år, å en aftappningskran med luftrör och å en själfverksam svick eller ventil;
- BOSTRÖM, C. G., Guld- och Silfver-Ciceleur, den 22 October, under 5 år, å en method att insätta fensterrutor och andra glas med färgadt eller ofärgadt kitt, hvarå blad och andra ornamenter blifvit förmedelst en trissa anbringade;
- ANDERSSON, A. F., Handlande, den 26 October, under 8 år, å ett sätt att med vatten- eller annan kraft sätta manglar i gång;
- JANSSON, J. C., f. d. Sergeant, den 26 October, under 5 år, å en så kallad gaufrier-maskin för veckande af krås, samt gaufrering af fruntimmersprydnader;
- SWARTZ, J., Tobaksfabriksidkare, den 3 November, under 8 år, å förbättringar i sättet att bereda tobak till snus;
- TORSELIUS, A., Instrumentmakare, den 10 November, under 6 år, å mekaniska stämskrufvar för forte-pianos, enligt ny method;
- ARNBERG, T., Inspector, den 10 November, under 10 år, å en ny uppfinning att, förmedelst för ändamålet konstruerade bakväggar i hårdar, eller så

kallade huggstäd, kunna äfven under pågående smältning röra, flytta och till deras stupning förändra smältformer;

MÖRCK, J. S., den 10 November, under 8 år, å en förbättring af sättet att verkställa så kallad snäll-beredning af ättika;

WAHRENDORFF, M. VON, Hofmarskalk, Friherre, den 10 December, under 5 år, å en ny slags plog med bill, rist och vinda af gjut-jern;

BAGGE, J., Professor, den 10 December, under 10 år, å en af honom konstruerad blås-machin af jern;

CURMAN, PETTER, den 14 December, under 3 år, å en machin för åtskilliga feta ämnens utpressande;

WALLIS, ALB., Sockerbruksidkare, den 15 December, under 7 år, å en uppfinning att medelst lufttomt rum med ånga koka socker m. m.;

WALLIS, ALB., Sockerbruksidkare, den 15 December, under 5 år, å en förbättring, enligt J. Dorners uppfinning, af sättet att åstadkomma så kallad Schnell Essig-fabrikation.

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Canzli den 22 December 1842.

O. U. Hedblad.

Lit. D.

Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Handtverkare med deras Gesäller, Lärlingar och andra vid arbetet skattskrifna personer för år 1841.

	Mästare.	Gesäller.	Lärlingar.	Andra vid handt- verket skattskrifne personer.
Alingsås	42	19	27	1
Arboga	62	29	47	—
Askersund	33	13	17	—
Borgholm	37	3	9	—
Borås	65	29	56	4
Calmar	106	55	154	—
Carlshamn	122	65	201	—
Carlskrona	154	83	290	—
Carlstad	76	52	80	—
Christianstad	112	170	186	14
Christinehamn	58	27	52	—
Cimbritshamn	38	22	47	—
Eksjö	65	85	—	—
Engelholm	48	40	26	—
Enköping	104	27	37	—
Eskilstuna	44	37	43	—
Fahlun	74	64	73	—
Falkenberg	39	17	17	—
Transport	1,279	837	1,362	19

						Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andra vid hand- verket skattskrifne personer.
Transport						1,279	837	1,362	19
Falköping	.	.	.	.	.	20	8	18	—
Gefle	.	.	.	.	.	114	105	138	17
Grenna	.	.	.	.	.	26	11	27	—
Götheborg	.	.	.	.	.	198	344	335	38
Halmstad	.	.	.	.	.	70	45	66	1
Haparanda	.	.	.	.	.	19	2	14	—
Hedemora	.	.	.	.	.	36	22	22	—
Helsingborg	.	.	.	.	.	87	51	125	2
Hernösand	.	.	.	.	.	41	25	43	4
Hjo	.	.	.	.	.	37	15	26	—
Hudiksvall	.	.	.	.	.	53	34	46	—
Jönköping	.	.	.	.	.	106	49	130	2
Kongelf	.	.	.	.	.	22	6	9	—
Kongsbacka	.	.	.	.	.	24	10	7	2
Köping	.	.	.	.	.	59	25	48	2
Laholm	.	.	.	.	.	51	12	16	—
Landskrona	.	.	.	.	.	51	24	56	7
Lidköping	.	.	.	.	.	68	39	55	—
Lindesberg	.	.	.	.	.	21	8	4	—
Linköping	.	.	.	.	.	124	107	227	24
Luleå	.	.	.	.	.	28	6	14	—
Lund	.	.	.	.	.	97	77	187	1
Malmö	.	.	.	.	.	128	274	254	—
Transport						2,759	2,136	3,229	119

							Mästare.	Gesäller.	Läringar.	Andra vid handt- verket skattskrifne personer.
Transport							2,759	2,136	3,229	119
Mariefred	.	.	.	.	.	.	26	8	23	—
Mariestad	.	.	.	.	.	.	53	26	48	—
Marstrand	.	.	.	.	.	.	8	5	1	—
Nora	.	.	.	.	.	.	26	16	17	—
Norrköping	.	.	.	.	.	.	155	208	283	44
Norrtelje	.	.	.	.	.	.	50	14	31	—
Nyköping	.	.	.	.	.	.	69	64	78	8
Philipstad	.	.	.	.	.	.	21	10	14	—
Piteå	.	.	.	.	.	.	29	8	11	2
Sala	.	.	.	.	.	.	60	15	34	—
Sigtuna	.	.	.	.	.	.	22	7	10	—
Skänör	.	.	.	.	.	.	2	1	—	—
Skara	.	.	.	.	.	.	28	10	13	—
Skenninge	.	.	.	.	.	.	28	19	20	2
Sköfde	.	.	.	.	.	.	32	8	14	1
Stockholm	.	.	.	.	.	.	993	1,863	2,083	411
Strengnäs	.	.	.	.	.	.	27	14	20	—
Strömstad	.	.	.	.	.	.	24	7	15	2
Sundsvall	.	.	.	.	.	.	77	35	36	1
Säther	.	.	.	.	.	.	21	6	23	1
Söderhamn	.	.	.	.	.	.	65	19	44	6
Söderköping	.	.	.	.	.	.	39	22	23	4
Södertelje	.	.	.	.	.	.	39	23	39	—
Transport							4,653	4,544	6,109	601

	Mästare.	Gesäller.	Lärningar.	Andra vid handt- verket skatkskrifne personer.
Transport	4,653	4,544	6,109	601
Sölvitsborg	63	37	83	—
Thorshälla	14	3	13	—
Trosa	25	11	6	2
Uddevalla	65	43	65	—
Ulricehamn	31	7	19	—
Umeå	27	4	16	—
Upsala	116	123	226	—
Wadstena	41	20	39	—
Warberg	44	28	27	6
Waxholm	21	10	—	—
Wenersborg	74	60	30	1
Westervik	54	41	42	—
Westerås	91	74	107	—
Wexiö	89	50	97	6
Wimmerby	52	31	16	—
Wisby	84	44	104	—
Ystad	112	127	146	—
Åmål	50	23	28	2
Örebro	109	106	146	10
Öregrund	8	1	2	—
Östersund	6	1	5	—
Östhammar	33	17	14	—
Summa	5,862	5,405	7,340	628

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor den 11 November 1842.

A. J. Lönnerberg.

Lit. E.

Sammandrag af de från Magistraterna till Kongl. Commerce-Collegium inkomne Förteckningar öfver Idkare af sådane Näringar, som ej kunna bestämdt hänföras till handel eller handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, år 1841.

	Idkare.	Betening i och för Naringen.	Andra i och för Naringen mantals-skrifne personer.
Alingsås	12	6	5
Arboga	26	13	—
Askersund	5	7	2
Borgholm	17	—	—
Borås	25	28	—
Calmar	61	21	27
Carlshamn	37	23	—
Carlskrona	32	34	9
Carlstad	34	13	—
Christianstad	52	22	34
Christinehamn	20	2	—
Cimbritshamn	30	17	—
Eksjö	15	2	—
Engelholm	9	5	—
Enköping	31	14	—
Eskilstuna	17	19	1
Dito Manufacturister	233	302	440
Fahlun	27	14	—
Falkenberg	7	1	—
Transport	690	543	518

								Idkare.	Beljening i och för Naringen.	Andra i och för Naringen mantals-skrifte personer.
Transport								690	543	518
Falköping	.	.	.	.	.	.	.	10	8	—
Gefle	.	.	.	.	.	.	.	204	29	21
Grenna	.	.	.	.	.	.	.	8	1	—
Götheborg	.	.	.	.	.	.	.	124	52	44
Halmstad	.	.	.	.	.	.	.	16	6	—
Haparanda	.	.	.	.	.	.	.	2	2	1
Hedemora	.	.	.	.	.	.	.	7	1	3
Helsingborg	.	.	.	.	.	.	.	59	49	3
Hernösand	.	.	.	.	.	.	.	11	8	11
Hjo	.	.	.	.	.	.	.	4	2	2
Hudiksvall	.	.	.	.	.	.	.	125	2	—
Jönköping	.	.	.	.	.	.	.	26	16	16
Kongelf	.	.	.	.	.	.	.	6	2	1
Kongsbacka	.	.	.	.	.	.	.	12	3	—
Köping	.	.	.	.	.	.	.	13	5	2
Laholm	.	.	.	.	.	.	.	3	1	—
Landskrona	.	.	.	.	.	.	.	37	51	1
Lidköping	.	.	.	.	.	.	.	12	11	—
Lindesberg	.	.	.	.	.	.	.	9	2	—
Linköping	.	.	.	.	.	.	.	58	42	13
Luleå	.	.	.	.	.	.	.	1	1	—
Lund	.	.	.	.	.	.	.	47	38	7
Malmö	.	.	.	.	.	.	.	93	106	—
Transport								1,577	981	643

									Idkare.	Beläning i och för Närings.	Andra i och för Närings mantals-skrifne personer.
Transport									1,577	981	643
Mariefred	.	.	.	.	.	.	.	.	7	5	—
Mariestad	.	.	.	.	.	.	.	.	9	7	—
Marstrand	.	.	.	.	.	.	.	.	9	7	—
Nora	.	.	.	.	.	.	.	.	14	4	—
Norrköping	.	.	.	.	.	.	.	.	126	61	29
Norrtelje	.	.	.	.	.	.	.	.	32	2	—
Nyköping	.	.	.	.	.	.	.	.	41	5	5
Philipstad	.	.	.	.	.	.	.	.	9	—	—
Piteå	.	.	.	.	.	.	.	.	3	3	2
Sala	.	.	.	.	.	.	.	.	12	5	15
Sigtuna	.	.	.	.	.	.	.	.	8	2	—
Skanör	.	.	.	.	.	.	.	.	2	—	2
Skara	.	.	.	.	.	.	.	.	9	7	1
Skenninge	.	.	.	.	.	.	.	.	19	11	5
Sköfde	.	.	.	.	.	.	.	.	8	1	—
Stockholm	.	.	.	.	.	.	.	.	1,445	1,116	568
Strengnäs	.	.	.	.	.	.	.	.	13	1	3
Strömstad	.	.	.	.	.	.	.	.	3	2	—
Sundsvall	.	.	.	.	.	.	.	.	113	3	—
Säther	.	.	.	.	.	.	.	.	3	3	—
Söderhamn	.	.	.	.	.	.	.	.	86	45	26
Söderköping	.	.	.	.	.	.	.	.	13	13	—
Södertelje	.	.	.	.	.	.	.	.	40	12	—
Transport									3,601	2,296	1,299

	Idkare.	Befijering i och för Nättingen.	Andra i och för Nättingen mantals- skrifte personer.
Transport	3,601	2,296	1,299
Sölvitsborg	22	4	1
Thorshälla	7	5	—
Trosa	36	—	16
Uddevalla	7	13	3
Ulricehamn	8	2	—
Umeå	6	2	3
Upsala	63	59	27
Wadstena	18	5	—
Warberg	6	6	—
Waxholm	47	8	2
Wenersborg	25	19	2
Westervik	15	6	5
Westerås	50	25	7
Wexiö	16	15	5
Wimmerby	8	3	—
Wisby	68	21	—
Ystad	52	25	—
Åmål	10	9	4
Örebro	56	42	35
Öregrund	5	—	—
Östersund	5	2	—
Östhammar	6	2	—
Summa	4,137	2,569	1,409

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor den 11 November 1842.

A. J. Lönnerberg.

Lit.

Litt. F.

Uppgift på den Bevillning, hvartill Handtverkare och Idkare af sådane Näringar, som hvarken kunna bestämdt hänföras till Handel eller Handtverk och icke heller lyda under Hall-Rätt, uti Rikets Städer blifvit taxerade för år 1841, enligt de från Magistraterna inkomne Förteckningar.

	Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
	För Handtverkare.			För Idkare.		
Alingsås	164	24	—	77	16	—
Arboga	425	40	—	275	—	—
Askersund	140	24	—	91	24	—
Borgholm	197	—	—	27	31	—
Borås	358	16	—	252	24	—
Calmar	801	—	—	543	—	—
Carlshamn	758	16	—	283	24	—
Carlskrona	1,302	24	—	479	14	—
Carlstad	472	—	—	336	—	—
Christianstad	1,939	—	—	963	44	—
Christinehamn	327	—	—	133	16	—
Cimbritshamn	174	16	—	120	24	—
Eksjö	371	36	—	92	—	—
Engelholm	255	32	—	45	32	—
Enköping	424	—	—	263	—	—
Eskilstuna	325	—	—	216	24	—
Dito Manufacturister	—	—	—	1,330	—	—
Fahlun	556	8	—	351	32	—
Falkenberg	90	—	—	112	—	—
Transport	9,082	44	—	5,994	17	—

							Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
							För Handtverkare.			För Idkare.		
Transport							9,082	44	—	5,994	17	—
Falköping	.	.	.	.	.	.	56	—	—	72	—	—
Gefle	.	.	.	.	.	.	1,271	—	—	992	—	—
Grenna	.	.	.	.	.	.	101	—	—	60	—	—
Göteborg	.	.	.	.	.	.	2,261	36	—	2,417	—	—
Halmstad	.	.	.	.	.	.	419	32	—	277	32	—
Haparanda	.	.	.	.	.	.	102	12	—	33	32	—
Hedemora	.	.	.	.	.	.	153	16	—	122	—	—
Helsingborg	.	.	.	.	.	.	384	16	—	505	—	—
Hernösand	.	.	.	.	.	.	369	40	—	125	16	—
Hjo	.	.	.	.	.	.	195	16	—	140	—	—
Hudiksvall	.	.	.	.	.	.	335	40	—	400	16	—
Jönköping	.	.	.	.	.	.	656	32	—	227	16	—
Kongelf	.	.	.	.	.	.	53	40	—	135	—	—
Kongsbacka	.	.	.	.	.	.	74	8	—	30	—	—
Köping	.	.	.	.	.	.	360	24	—	135	24	—
Laholm	.	.	.	.	.	.	86	24	—	48	—	—
Landskrona	.	.	.	.	.	.	350	—	—	390	—	—
Lidköping	.	.	.	.	.	.	257	—	—	99	24	—
Lindesberg	.	.	.	.	.	.	62	—	—	235	—	—
Linköping	.	.	.	.	.	.	900	—	—	707	16	—
Luleå	.	.	.	.	.	.	130	40	—	15	16	—
Lund	.	.	.	.	.	.	792	—	—	538	16	—
Malmö	.	.	.	.	.	.	1,442	—	—	1,717	32	—
Mariefred	.	.	.	.	.	.	102	—	—	70	—	—
Transport							20,000	36	—	15,488	17	—

						Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
						För Handverkare.			För Idkare.		
Transport						20,000	36	—	15,488	17	—
Mariestad	.	.	.	.	.	387	8	—	103	—	—
Marstrand	.	.	.	.	.	15	8	—	166	—	—
Nora	.	.	.	.	.	120	—	—	130	—	—
Norrköping	.	.	.	.	.	2,095	16	—	2,904	25	—
Norrteije	.	.	.	.	.	175	—	—	160	16	—
Nyköping	.	.	.	.	.	457	—	—	377	—	—
Philipstad	.	.	.	.	.	83	—	—	105	—	—
Piteå	.	.	.	.	.	103	40	—	34	32	—
Sala	.	.	.	.	.	357	32	—	261	16	—
Sigtuna	.	.	.	.	.	82	—	—	56	—	—
Skanör	.	.	.	.	.	9	16	—	2	5	6
Skara	.	.	.	.	.	128	24	—	96	32	—
Skenninge	.	.	.	.	.	94	24	—	210	24	—
Sköfde	.	.	.	.	.	107	40	—	140	—	—
Stockholm	.	.	.	.	.	61,923	13	—	{Innefattas i Bevilln. för handverkare.		
Strengnäs	.	.	.	.	.	177	40	—			
Strömstad	.	.	.	.	.	34	16	—	26	32	—
Sundsvall	.	.	.	.	.	366	8	—	557	16	—
Säther	.	.	.	.	.	102	24	—	54	—	—
Söderhamn	.	.	.	.	.	192	8	—	268	8	—
Söderköping	.	.	.	.	.	238	32	—	164	—	—
Södertelje	.	.	.	.	.	138	8	—	151	16	—
Sölftvitsborg	.	.	.	.	.	417	40	—	204	24	—
Thorshälla	.	.	.	.	.	54	—	—	295	2	—
Transport						87,862	1	—	22,090	9	6

						Beloppet af den taxerade Bevillningen.					
						För Handtverkare.			För Idkare.		
Transport						87,862	1	—	22,090	9	6
Trosa						86	32	—	92	24	—
Uddevalla						805	32	—	88	16	—
Ulricehamn						144	—	—	199	—	—
Umeå						72	24	—	31	16	—
Upsala						1,009	32	—	782	8	—
Wadstena						375	8	—	145	32	—
Warberg						158	—	—	77	16	—
Waxholm						91	—	—	263	36	—
Wenersborg						198	44	—	66	36	—
Westervik						294	—	—	161	16	—
Westerås						377	—	—	519	—	—
Wexjö						438	32	—	432	8	—
Wimmerby						176	40	—	90	32	—
Wisby						822	—	—	719	—	—
Ystad						817	32	—	577	32	—
Åmål						221	24	—	43	—	—
Örebro						1,087	32	—	792	39	—
Öregrund						42	—	—	69	16	—
Östersund						20	—	—	126	—	—
Östhammar						157	24	—	111	—	—
Summa						95,258	21	—	27,479	—	6

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor den 11 November 1842.

A. J. Lönnerberg.

STOCKHOLM, 1843.

P. A. NORSTEDT & SÖNER, Kongl. Boktryckare.

[illegible]

Stockholm af Kongl. Commerce-Collegii Statistiska Contor den 11 November 1842.

A. J. Lönnerberg.